

## **Beslissing van de Raad voor de Journalistiek**

**over de klacht van**

**de heer Alessandro Vlerick**

**tegen**

**De Morgen en Hans Vandeweghe**

Met een mail van 17 juni 2014 dient de heer Alessandro Vlerick een klacht in tegen De Morgen en journalist Hans Vandeweghe. Aanleiding is een artikel in De Morgen van 7 juni 2014 onder de titel: ‘En de nieuwe wereldkampioen wordt ... Frankrijk. Wat als ...?’. Geert Van Hecke, stafmedewerker journalistieke deontologie bij *De Persgroep*, antwoordt met een brief van 22 juli 2014.

De rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft een hoorzitting gehouden op 27 februari 2015. Alessandro Vlerick was hierop aanwezig, evenals Geert Van Hecke en Hans Vandeweghe.

### **DE FEITEN**

Journalist Hans Vandeweghe overloopt in een column de kansen van verschillende deelnemers aan het wereldkampioenschap voetbal om het WK te winnen. Over de Afrikaanse teams schrijft hij: ‘Ach ja, die Afrikanen, dat horen we telkens weer. Op het gevaar van racisme te worden beticht: Afrikanen kunnen zich geen zes weken concentreren op één doel. Dat is een empirische en statistische vaststelling. Als ze twee wedstrijden hebben gewonnen, zwermen de makelaars het hotel binnen, gevolgd door de groupies, gaat de druk van de ketel en weet de meegereisde tovenaars niet meer van welk hout pijlen te maken’.

### **DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN**

**Klager** noemt het artikel eurocentrisch, schokkend en racistisch. De journalist veralgemeent en stereotypeert waar hij het heeft over ‘Afrikanen die zich geen zes weken kunnen concentreren’, terwijl Afrika uit meer dan 50 landen bestaat.

Klager noemt de toon van de passage over Afrikaanse teams kleinerend, zoals al blijkt uit de eerste zin: ‘Ach ja, die Afrikanen, dat horen we telkens weer.’

Verder zegt de journalist dat hij zijn beweringen baseert op empirische en statistische vaststellingen, maar dat toont hij volgens klager nergens aan. De verwijzing naar empirische gegevens doen volgens klager denken aan de schedelmetingen van een eeuw geleden om het onderscheid tussen blanken en zwarten aan te tonen.

Klager concludeert dat de journalist net niet zegt dat Afrikanen dom zijn, maar dat het daar toch niet ver vanaf staat. Hij noemt dit een gevaarlijke eerste stap.

Op vraag van de rapporteringscommissie geeft klager – die een Afro-Braziliaanse achtergrond heeft – aan dat hij ook problemen heeft met de passage over het Braziliaanse elftal, maar minder dan met de passage over de Afrikanen. Over de Brazilianen schrijft de journalist dat, als Brazilië in de eerste ronde uitgeschakeld wordt, dat ‘wellicht zou betekenen dat Brazilië al op 23 juni na verlies tegen Kameroen in brand staat’.

**De Morgen** heeft vragen bij de ontvankelijkheid van de klacht. De krant vraagt zich af of klager voldoende persoonlijk belang heeft om een klacht in te dienen, zoals het werkingsreglement van de Raad voor de Journalistiek voorziet.

Over de grond van de zaak wijst De Morgen erop dat, conform de code, de journalist een grotere mate van vrijheid heeft om zijn mening te uiten wanneer hij een column schrijft. Tegelijk zijn de meningen in de column volgens de krant wel degelijk gebaseerd op empirische vaststellingen. De krant verwijst naar de resultaten op grote toernooien: nog nooit heeft een Afrikaans land een WK voetbal gewonnen. Ook makelaars duiken volgens de krant sneller op bij Afrikaanse dan bij andere teams en overspoelen de spelers met lucratieve contracten, omdat Afrikaanse teams financieel zwakker staan en makelaars daar sneller zaken kunnen doen. En ten slotte reizen er wel degelijk goeroes, religieuze leiders en tovenaars mee met Afrikaanse teams. De verwijzing naar tovenaars is niet uit de lucht gegrepen. Die omstandigheden maken volgens de krant dat Afrikaanse teams zich na enkele wedstrijden niet meer kunnen concentreren. En dat is volgens de krant de inhoud van de passage over de Afrikaanse teams. Maar, betoogt de krant, een column hoeft niet alles uit te leggen. En het is ook eigen aan columns dat ze vaak op verschillende manieren gelezen kunnen worden.

Verder voert de krant aan dat de passage wel degelijk gaat over Afrikaanse voetbalteams, en niet over 'de Afrikanen'. Dat blijkt uit de hele context van de column en bovendien ook uit de zin: 'Als ze twee wedstrijden hebben gewonnen ...'. De passage gaat over de mentaliteit en een gebrek aan organisatie bij Afrikaanse teams en niet over ras, zoals klager beweert. De krant wijst er ook op dat de column ook kritisch is ten aanzien van andere landen, zoals Algerije, Zuid-Korea en Brazilië.

Ten slotte wijzen De Morgen en Hans Vandeweghe erop dat Vandeweghe het in het verleden geregeld heeft opgenomen voor Afrikaanse voetballers, waarvoor ze een column als voorbeeld voorleggen, en dat hij racisme in de sport altijd openlijk bestreden heeft.

## **BESLISSING**

De passage over Afrikaanse teams komt stereotyperend en veralgemenend over. Binnen de context van de column is het evenwel duidelijk dat de passage gaat over Afrikaanse voetballers en voetbalteams, en niet over Afrikanen in het algemeen. De Raad is van oordeel dat de journalist met de passage niet aanzet tot discriminatie. De Raad houdt rekening met het specifieke genre van columns, waarbij de journalist, overeenkomstig art. 8 van de code, '*een grotere mate van vrijheid geniet om zijn mening te geven en om conclusies te trekken uit de feiten*', en is van oordeel dat in dit geval art. 8 over het recht om zijn mening te uiten zwaarder doorweegt dan art. 27 over stereotypering en veralgemening.

Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel:

De klacht is ongegrond.

Brussel, 12 maart 2015